

Visie Externe Veiligheid

Gemeente Ridderkerk

November 2011

Colofon

Gemeente Ridderkerk

Projectgroepleden

Dhr. F. Jansen	Technisch beleidsmedewerker RO	DCMR Milieudienst Rijnmond
Mevr. E. van Aalst	Technisch beleidsmedewerker EV	DCMR Milieudienst Rijnmond
Dhr. P. van Veen	Beleidsmedewerker Veiligheid	Veiligheidsregio R'dam-Rijnmond
Dhr. R. Looijmans	Beleidsmedewerker Veiligheid	Veiligheidsregio R'dam-Rijnmond
Dhr. M. Baars	Beleidsmedewerker Veiligheid	Veiligheidsregio R'dam-Rijnmond
Mevr. E. van Pagee	Beleidsmedewerker Ruimtelijke Ordening	Gemeente Ridderkerk
Mevr. F. Spoorendonk	Beleidsmedewerker Crisisbeheersing	Gemeente Ridderkerk
Dhr. P. Rutjes	Communicatieadviseur	Gemeente Ridderkerk
Dhr. A. Kazen	Beleidsmedewerker Externe Veiligheid	Gemeente Ridderkerk

Titel

Visie Externe Veiligheid, Gemeente Ridderkerk, november 2011

Inhoudsopgave

	Blz.
1. Inleiding	5
1.1 Externe veiligheid, waar hebben we het over?	5
1.2 Waarom een visie op externe veiligheid?	5
1.3 Wettelijke taken	7
1.4 Beleid Provincie Zuid-Holland	9
1.5 Ontstaan visie en deelnemende partijen	9
1.6 Leeswijzer	9
2. Situatie Externe Veiligheid in Ridderkerk	11
2.1 Risico-inventarisatie DCMR samengevat	11
2.2 Scenario-analyse VRR op hoofdlijnen	13
2.3 Aanbod hulpverlening	13
2.3.1 Inzet hulpdiensten	13
2.3.2 Bluswatervoorziening	13
2.3.3 Zeer kwetsbare objecten en zelfredzaamheid	15
2.4 Conclusie	15
3. Ambities	17
3.1 Uitgangspunten Structuurvisie Ridderkerk	17
3.2 Ambities externe veiligheid samengevat	17
3.3 Ridderkerk is en blijft zo veilig mogelijk voor risico's van gevaarlijke stoffen	17
3.4 Nieuwe risicobronnen worden in principe geweerd uit de gemeente, uitgezonderd op bedrijventerreinen mits aan concrete voorwaarden wordt voldaan	19
3.5 Streven naar uitplaatsing van de risicobronnen uit de woonomgeving	19
3.6 De gemeente brengt de beheersbaarheid op orde	21
3.7 Aanpassen route gevaarlijke stoffen als ruimtelijke ontwikkelingen daar aanleiding toe geven	21
3.8 Voor risicocommunicatie wordt aangesloten bij de landelijke overheids campagnes	21
4. Instrumenten	23
4.1 Ruimtelijke Ordening	23
4.2 Vergunningverlening, toezicht en handhaving	23
4.3 Risicocommunicatie	23
4.4 Crisisbeheersing	23
4.5 Routing	23
4.6 Borging in de gemeentelijke organisatie	25
4.7 Evaluatie en herziening	25
Bijlagen	27
Bijlage 1	Afkortingen- en Begrippenlijst
Bijlage 2	Risico-inventarisatie Ridderkerk, opgesteld door de DCMR Milieudienst Rijnmond
Bijlage 3	Scenario-analyse Ridderkerk, opgesteld door de Veiligheidsregio Rotterdam-Rijnmond
Bijlage 4	Inventarisatie zeer kwetsbare objecten binnen 100% letaliteitsgrens
Bijlage 5	Zienswijze Beleidsplatform Natuur, Milieu & Duurzaamheid

Figuur 1.1: Transport van gevaarlijke stoffen over water, weg en spoor

1. Inleiding

1.1 Externe veiligheid, waar hebben we het over?

Externe veiligheid¹ beschrijft de kans dat personen in de omgeving van een activiteit waar met gevaarlijke stoffen wordt gewerkt, slachtoffer worden van een ongeval met die stoffen. In Ridderkerk gaat het daarbij om risico's als gevolg van werken met gevaarlijke stoffen, de opslag en het transport ervan over weg, water en spoor en door ondergrondse buisleidingen. Risico's waar personen aan blootgesteld worden zonder dat zij deel zijn van de activiteiten die deze risico's veroorzaken. Externe Veiligheid gaat over het beheersen van risico's ter bescherming van mens, milieu en eigendommen.

Risico's met gevaarlijke stoffen zijn door de vuurwerkcramp in Enschede in het jaar 2000 een belangrijk thema geworden voor media, politiek en burgers. Dat deze risico's ook minder zichtbaar kunnen zijn, bleek in België toen in 2004 bij graafwerkzaamheden een aardgasleiding geraakt werd en ontplofte. In 2009 is in Viareggio (Italië) een gastrein ontploft. Bij bovengemelde voorbeelden vielen doden en gewonden. In 2011 brak brand uit bij Chemie-Pack in Moerdijk. Bij de brand waren grote hoeveelheden chemische stoffen betrokken. In hetzelfde jaar brak ook op het rangeerterrein Kijfhoek in Zwijndrecht brand uit in stilstaande wagons.

Vanuit het besef dat er altijd veiligheidsrisico's zullen bestaan, maar dat er wel een grens gesteld moet worden aan de grootte van de risico's heeft de Rijksoverheid grens- en richtwaarden gesteld. De grens- en richtwaarden zijn bedoeld voor de bescherming van individuele burgers (het plaatsgebonden risico) en van groepen burgers (het groepsrisico). In figuur 1.2 worden de begrippen uitgelegd. Het overzicht van figuur 1.3 geeft een indruk hoe de risico's van externe veiligheid zich verhouden ten opzichte van andere risico's waar burgers aan worden blootgesteld.

1.2 Waarom een visie op externe veiligheid?

Mede door genoemde ongevallen met gevaarlijke stoffen is het landelijke risicobeleid flink aangescherpt. De regionale ligging van Ridderkerk ten opzichte van enerzijds Europoort en anderzijds de industrie in Dordrecht en Moerdijk maken dat Ridderkerk moet nadenken over de wijze waarop we de risico's kunnen minimaliseren. Niet alleen in woonwijken, maar ook op auto-, spoor- en vaarwegen moeten de risico's op grote ongelukken met gevaarlijke stoffen tot een minimum worden beperkt. Ridderkerk wordt doorsneden door de rijkswegen A15 en A16, ligt langs de rivier Nieuwe Maas/Noord, heeft diverse ondergrondse buisleidingen en net buiten de gemeentegrenzen ligt de spoorlijn Rotterdam-Dordrecht en het rangeerterrein Kijfhoek.

Met de Visie Externe Veiligheid (hierna: de Visie) zet de gemeente in op een duurzame en zo veilig mogelijke ontwikkeling van Ridderkerk. De schaarse grond moet optimaal gebruikt kunnen worden. Tegelijkertijd moet de gemeente Ridderkerk ervoor zorgen dat de gemeente veiliger wordt, door de risico's te verkleinen en te beheersen. Kwetsbare functies, als kinderopvang, basisscholen, zorginstellingen ed, willen we op afstand houden van risicobronnen. Bij de toetsing van ruimtelijke plannen aan het aspect externe veiligheid kan verwezen worden naar de Visie.

Het plaatsgebonden risico is hierbij een harde grenswaarde. Het betreft een vastgestelde afstand die aangehouden moet worden tussen bepaalde panden en de risicobron. De vrijheid om eigen veiligheidsambities te formuleren zit vooral binnen de kaders voor de verantwoording van het groepsrisico. Voor het groepsrisico is geen wettelijke norm vastgelegd, maar is een oriënterende waarde vastgesteld. Het groepsrisico is vooral ontwikkeld om het gemeentebestuur te laten bepalen welke risico's zij nog aanvaardbaar vindt. Het gemeentebestuur heeft namelijk een wettelijke verantwoordingsplicht bij toename van het groepsrisico door een toename van personendichtheid of externe veiligheidsbronnen. De Visie richt zich dan ook voornamelijk op de uitwerking van deze kaders voor het groepsrisico.

¹ Externe Veiligheid is een terrein met veel technische termen. Bijlage 1 bevat een afkortingen- en begrippenlijst.

Definitie Plaatsgebonden Risico (PR) (uit Besluit Externe Veiligheid Inrichtingen):

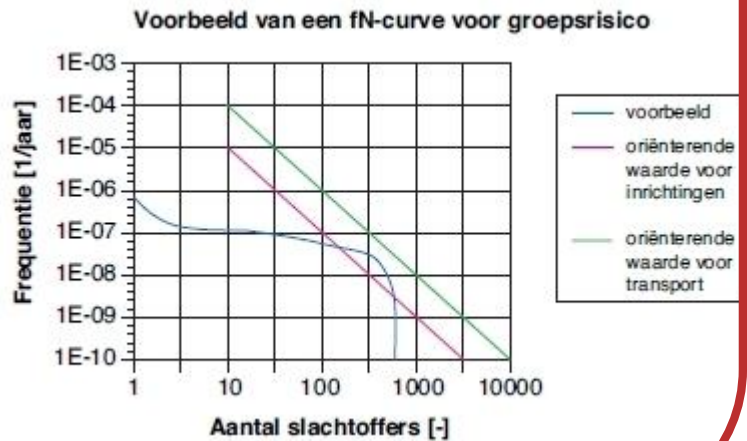
Risico op een plaats buiten een inrichting, uitgedrukt als de kans per jaar dat een persoon die onafgebroken en onbeschermd op die plaats zou verblijven, overlijdt als rechtstreeks gevolg van een ongewoon voorval binnen die inrichting waarbij een gevaarlijke stof of gevaarlijke afvalstof betrokken is.

In vergelijking met andere risico's die ieder mens dagelijks loopt, is dit een klein risico. Figuur 1.3 geeft een indruk hoe de risico's van externe veiligheid zich verhouden ten opzichte van andere risico's waar burgers aan worden blootgesteld.

Definitie Groepsrisico (GR)

Het groepsrisico wordt uitgedrukt in de kans dat een bepaald aantal personen tegelijkertijd tengevolge van een ongeval met gevaarlijke stoffen komt te overlijden. Het verband tussen kans en aantal slachtoffers wordt berekend met een QRA (kwantitatieve risicoanalyse) en weergegeven in een fN-curve.

Het groepsrisico is afhankelijk van de personendichtheid op een plaats en de verblijftijd per dag van die personen. Bij de berekening wordt uitgegaan van de aantallen personen die aanwezig zijn. *Het is een maat voor de maatschappelijke ontwrichting bij een ramp.*

Figuur 1.2: Definities Plaatsgebonden Risico en Groepsrisico

Activiteit

Getroffen door neerstortend vliegtuig
Verdrinking door dijkdoorbraak
Sterven door een bijensteek
Door de bliksem getroffen worden
Externe Veiligheid
Vliegen
Brommer rijden
Lopen in het verkeer
Fietsen
Werk in een gemiddeld bedrijf
Auto- of motorrijden
Werk in landbouw en visserij
Sigaret roken (pakje per dag)

Kans op overlijden per jaar

1 op de 10 miljoen
1 op de 10 miljoen
1 op de 5,5 miljoen
1 op de 2 miljoen
1 op de 1 miljoen (10^{-6})
1 op de 814.000
1 op de 477.000
1 op de 232.000
1 op de 103.000
1 op de 77.000
1 op de 54.000
1 op de 14.000
1 op de 200

Figuur 1.3: Overzicht verhouding risico's

1.3 Wettelijke taken

Inrichtingen

Voor bedrijven (ook wel inrichtingen) met gevaarlijke stoffen geldt het Besluit externe veiligheid inrichtingen (Bevi). Het Bevi legt vast hoe gemeenten en provincies moeten omgaan met risico's voor mensen die in de nabijheid van een bedrijf met gevaarlijke stoffen verblijven. Daarbij hebben ze de taak om er op toe te zien dat veiligheidsafstanden tot bedrijven worden bepaald en dat de wettelijk vastgelegde grens- en richtwaarden daarvoor worden nageleefd.

Daarnaast legt het Bevi de verplichting op om het groepsrisico te verantwoorden wanneer dat wijzigt, bijvoorbeeld als gevolg van veranderingen van risicobronnen of personendichtheid in de omgeving.

Transport via Buisleidingen

Er zijn verschillende ontwikkelingen in het beleid en de regelgeving voor buisleidingen met gevaarlijke stoffen. Zo is er een nieuw Besluit externe veiligheid buisleidingen (Bevb) en wordt er gewerkt aan een Structuurvisie buisleidingen. Het Bevb regelt onder andere welke veiligheidsafstanden aangehouden moeten worden rond buisleidingen met gevaarlijke stoffen. Daarnaast worden eisen aangegeven voor de buisleidingexploitant, voor het bestemmingsplan en sanering van ongewenste situaties. De Structuurvisie Buisleidingen bevat een lange termijnvisie op het buisleidingtransport van gevaarlijke stoffen (gas, olie, chemicaliën en CO₂), waarin het Rijk aangeeft waar in de toekomst nog buisleidingen aangelegd kunnen worden. Het ministerie van Infrastructuur & Milieu (I&M) heeft inmiddels een concept-visiekaart ontwikkeld met de hoofdverbindingen die van nationaal belang zijn. Deze lopen ook over Ridderkerks grondgebied.

Transport over weg, water en spoor

Voor de routes met gevaarlijke stoffen is de Wet vervoer gevaarlijke stoffen van belang. Gemeenten mogen voor de zogenaamde routeplichtige stoffen gemeentelijke wegen binnen hun grenzen aanwijzen waarover deze gevaarlijke stoffen mogen worden vervoerd (en daarbuiten dus niet). Redenen voor routing zijn bijvoorbeeld het omzeilen van kwetsbare situaties als dichte bebouwing, een ziekenhuis of waterwingebied. Alle rijkswegen zijn aangewezen als route voor gevaarlijke stoffen, uitgezonderd enkele tunnels onder belangrijke vaarwegen. De gemeente kan op verzoek van een bedrijf vrijstelling verlenen van de verplichting om alleen van een weg gebruik te maken, die door de gemeente is aangewezen.

Gelijk met het Bevi is de Circulaire Risiconormering vervoer gevaarlijke stoffen (Rnvgs) vastgesteld. Deze circulaire zal op termijn worden omgezet in het Besluit transport externe veiligheid (Btev). Het Btev stelt regels aan transportroutes en de omgeving daarvan. Zo moet een basisveiligheidsniveau rond transportassen (plaatsgebonden risico) en een transparante afweging van het groepsrisico worden gewaarborgd. Daarmee wordt de opdracht aan gemeenten en provincies voor ruimtelijke besluiten nadrukkelijk vastgelegd om rekening te houden met de risico's van transport van gevaarlijke stoffen over weg, water en spoor.

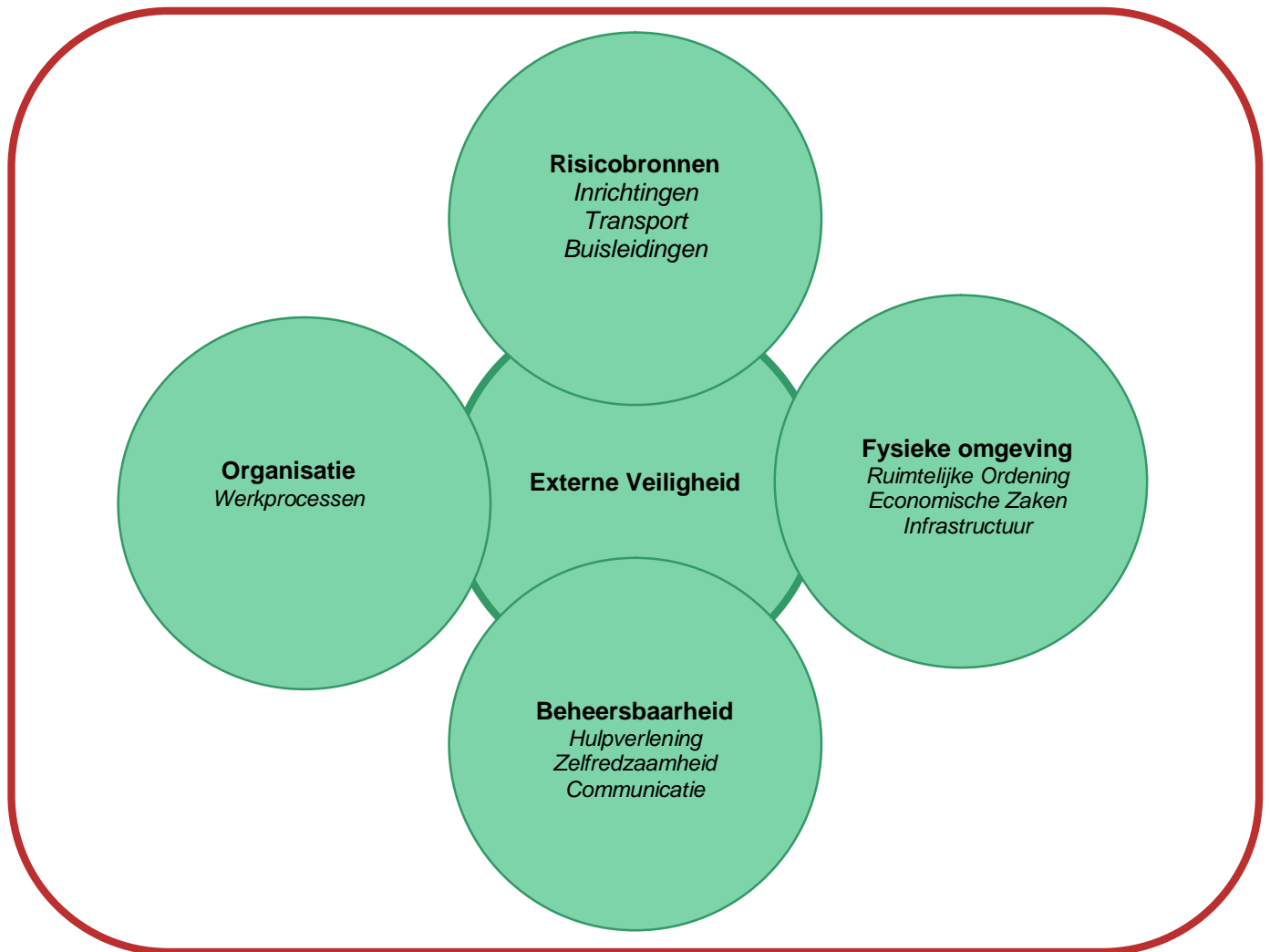
Ruimtelijke Ordening en Milieu

Gemeente Ridderkerk heeft, volgens de huidige wet- en regelgeving op het gebied van ruimtelijke ordening en milieu, de taak om er voor te zorgen dat de kans op en het schadelijk effect van incidenten zo klein mogelijk is en/of blijft. De gemeente heeft hiervoor diverse mogelijkheden. Eenvoudig samengevat kan de gemeente dit doen via ruimtelijk beleid (bijvoorbeeld risicobron en 'risico-ontvanger' scheiden), via brongericht beleid (milieuvergunning, vestigingsbeleid), en via rampenbestrijding (beperken van incident door adequate hulpverlening).

Belangrijkste wettelijke taken en bevoegdheden

Kort samengevat komen de wettelijke taken voor de gemeente op het volgende neer:

- voor het plaatsgebonden risico geldt een wettelijke grenswaarde van 10⁻⁶ per jaar (1 op de 1 miljoen). De gemeente heeft de taak er voor te zorgen dat deze grenswaarde niet wordt overschreden;
- voor het groepsrisico heeft de gemeente de verplichting om een toe- en afname van het groepsrisico te verantwoorden;
- de gemeente is verplicht de risico's te inventariseren en te registreren in het Register Risicosituaties Gevaarlijke Stoffen (RRGS). De gemeente levert daarmee basisgegevens voor de provinciale risicokaart;
- voor buisleidingen heeft de gemeente de taak om te zorgen dat de risicoafstanden worden gerealiseerd en dat de beoordeling en verantwoording van het groepsrisico wordt uitgevoerd;

Figuur 1.4: Vier domeinen

- voor het vervoer van gevaarlijke stoffen over de weg kan de gemeente een routing vaststellen met daarbij een ontheffingsstelsel²;
- in verband met de verantwoording van het groepsrisico moet de regionale brandweer om advies worden gevraagd ten aanzien van zelfredzaamheid en rampenbestrijding (zie Bevi, Artikel 13).

1.4 Beleid Provincie Zuid-Holland

Uit het Beleidsplan externe veiligheid van de provincie Zuid-Holland (november 2010) zijn met name de volgende bestuurlijke keuzes van belang voor de gemeente Ridderkerk:

- sturing op veiligheid als wegingsfactor in ruimtelijke plannen (verantwoording groepsrisico), waarbij er zicht moet zijn op het op termijn halen van de oriëntatiewaarde voor groepsrisico³;
- sturing op de kwaliteit van de veiligheidsparagraaf in de MER (milieueffectrapportage);
- afstand behouden tussen belangrijke vaarwegen in Zuid-Holland en kwetsbare bestemmingen op de oever door inzet van de provinciale verordening;
- de mate van sturing op maatregelen in de omgeving is afhankelijk van de hoogte van het groepsrisico. Daarbij geldt het principe dat hoe hoger het groepsrisico is, hoe meer de provincie verwacht van de maatregelen die genomen worden.

1.5 Ontstaan visie en deelnemende partijen

Het opstellen van een visie op externe veiligheid biedt het gemeentebestuur de mogelijkheid om een duidelijke en voor iedereen inzichtelijke afweging te maken of risico's maatschappelijk aanvaardbaar zijn of niet. Dit is noodzakelijk, ook al is de wet- en regelgeving nog in ontwikkeling. Het College van Burgemeester en Wethouders heeft daarom het initiatief genomen tot opstelling van deze beleidsvisie.

Het College heeft een ambtelijke projectgroep ingesteld bestaande uit medewerkers ruimtelijke ordening, crisisbeheersing, communicatie en milieu. Ze heeft de medewerking gevraagd van de DCMR Milieudienst Rijnmond (DCMR) en de Veiligheidsregio Rotterdam-Rijnmond (VRR).

De gemeenteraad van Ridderkerk en het Beleidsplatform Natuur, Milieu en Duurzaamheid (BP NMD) zijn bij de start van het proces geïnformeerd over het te volgen traject. De verdere inbreng van de participanten is verwerkt in dit visiedocument.

De DCMR heeft een volledige risico-inventarisatie voor de gemeente opgesteld (zie bijlage 2), waarin alle risicobronnen zijn opgenomen en waar vooral wordt gekeken naar de **kans** dat een risico optreedt. De VRR heeft een scenario-analyse opgesteld (zie bijlage 3). De scenario-analyse geeft inzicht in de gevolgen (**effecten**) op de risico-ontvangers als zich een incident voordoet bij een risicobron. Het **risico** wordt bepaald door **de kans maal het effect**. Daarom vormen beide analyses de bouwstenen voor deze beleidsvisie.

De Visie verbindt vier domeinen met elkaar en maakt daarmee een integrale afweging mogelijk. Het gaat daarbij om de domeinen 'Fysieke omgeving', 'Risicobronnen', 'Beheersbaarheid' en 'Organisatie' (zie figuur 1.4). De projectgroep is zo samengesteld dat alle beleidsterreinen hierin zijn vertegenwoordigd. Voor ruimtelijke ontwikkelingen is gekeken naar de Structuurvisie Ridderkerk⁴. In enkele concrete gevallen is hier vanaf geweken. Belangrijkste reden is de gewijzigde visie op stedelijk beleid van het huidige college. Uitgangspunt is om de Visie een praktisch instrument te laten zijn voor alle vier domeinen.

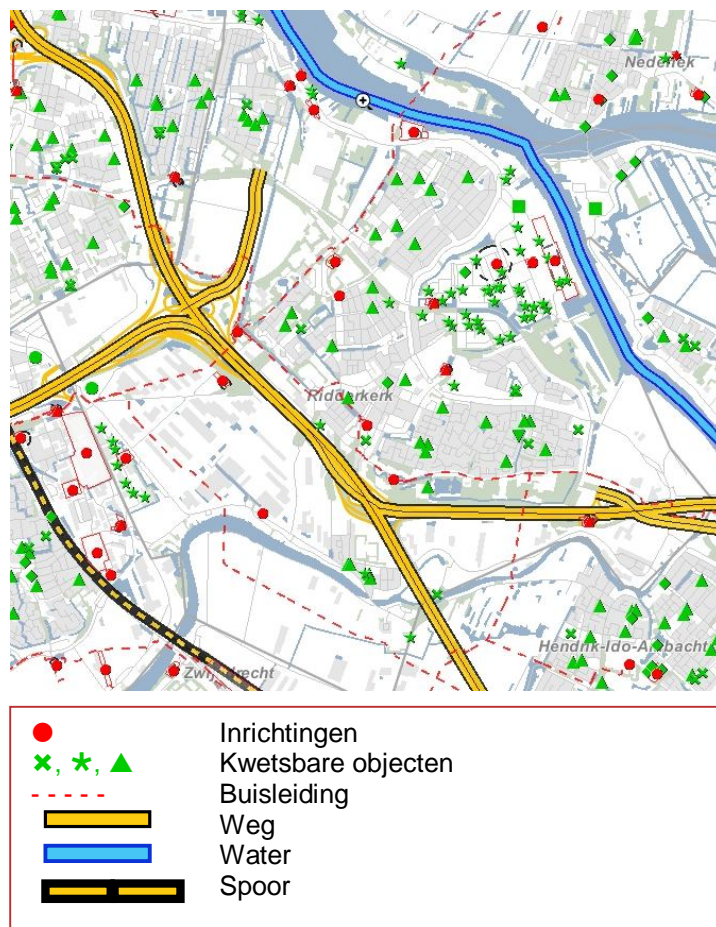
1.6 Leeswijzer

Hoofdstuk 2 geeft een overzicht van de Ridderkerkse situatie op het gebied van externe veiligheid. De ambities en uitgangspunten van deze Visie worden in hoofdstuk 3 beschreven. Tenslotte geeft hoofdstuk 4 weer hoe deze ambities en uitgangspunten zijn en worden geborgd in de organisatie.

² Route Gevaarlijke Stoffen Ridderkerk; <http://www.ridderkerk.nl/smartsite.shtml?id=60473>

³ Hierbij hanteert de provincie de Champ-methodiek als toetsingskader. De letters van CHAMP staan voor: Communicatie, Horizonplicht, Anticipatie, Motivatie en Preparatie.

⁴ www.toekomstrijderkerk.nl; website Structuurvisie Ridderkerk

Figuur 2.1: Uitsnede uit provinciale risicokaart

2. Situatie Externe Veiligheid in Ridderkerk

2.1 Risico-inventarisatie DCMR samengevat

De risico-inventarisatie is een brede inventarisatie van risicobronnen binnen de gemeente (zie voor voorbeeld figuur 2.1). Ook risicobronnen net buiten de gemeentegrens zijn meegenomen wanneer het invloedsgebied wel tot over Ridderkerk reikt. Kort samengevat laat de risico-inventarisatie zien dat een groot deel van de gemeente in het invloedsgebied ligt van één of meer risicobronnen (risicobedrijven, transportroutes of buisleidingen). Tabel 2.1 geeft per risicobron aan wat de belangrijkste conclusies zijn. De volledige risico-inventarisatie is weergegeven in bijlage 2.

Tabel 2.1: Overzicht belangrijkste conclusies risico-inventarisatie

	Plaatsgebonden Risico	Groepsrisico
Inrichtingen	<ul style="list-style-type: none"> ▶ Onderzoek naar risicocontouren van Pakor BV (Touwslagerstraat, Donkersloot) i.v.m. mogelijke saneringssituatie. ▶ Geen kwetsbare objecten binnen de risicocontour van overige inrichtingen. 	<ul style="list-style-type: none"> ▶ Groepsrisico Pakor BV (Touwslagerstraat, Donkersloot) nog niet bekend i.v.m. lopend onderzoek. Vrij aannemelijk dat dit geen knelpunt wordt. ▶ Voor de andere inrichtingen blijft het groepsrisico onder de oriënterende waarde, geen knelpunt.
Transport over de weg	<ul style="list-style-type: none"> ▶ Geen kwetsbare objecten binnen de risicocontour van A15 en A16. ▶ Wel kwetsbare objecten binnen de risicocontour van de omleidingsroute Noordtunnel A15 (N915). Onderzoek naar maatregelen om knelpunt op te heffen (bv snelheidsbeperking). ▶ Route gevaarlijke stoffen zorgt niet voor knelpunten. 	<ul style="list-style-type: none"> ▶ Het groepsrisico van de wegen A15, A16, de omleidingsroute Noordtunnel A15 (N915) en de route gevaarlijke stoffen blijft ruim onder de oriënterende waarde, geen knelpunten.
Transport over het spoor	<ul style="list-style-type: none"> ▶ Geen kwetsbare objecten binnen de risicocontour van het spoor. 	<ul style="list-style-type: none"> ▶ Het groepsrisico ligt voor de gemeente Ridderkerk onder de oriënterende waarde, geen knelpunten.
Transport over het water	<ul style="list-style-type: none"> ▶ De risicocontour reikt niet tot aan de oever van de Nieuwe Maas en de Noord. 	<ul style="list-style-type: none"> ▶ Er is geen groepsrisico aanwezig, geen knelpunten.
Transport door buisleidingen	<ul style="list-style-type: none"> ▶ Bij geen van de hoge druk aardgasleidingen is een risicocontour aanwezig. 	<ul style="list-style-type: none"> ▶ Het groepsrisico van alle leidingen ligt ruim onder de oriënterende waarde, geen knelpunten.

Uit het rapport kan worden geconcludeerd dat er vanuit het milieukundige aspect van de externe veiligheid geen knelpunten te verwachten zijn voor de verdere ontwikkeling van de gemeente. Wel is in de gemeente Ridderkerk sprake van een aantal grote invloedsgebieden van bedrijven en transporten. Ten gevolge van deze grote invloedsgebieden moet bij ruimtelijke ontwikkelingen een groepsrisicoverantwoording plaatsvinden.

2.2 Scenario-analyse VRR op hoofdlijnen

De VRR heeft gebruik gemaakt van de lijst met risicobronnen, opgesteld door de DCMR. De effectcontouren van de relevante risicobronnen zijn vervolgens visueel gemaakt (zie figuur 2.2 voor een voorbeeld). De wijze van vrijkomen van een gevaarlijke stof bij een incident bepaalt hoe een incident zich ontwikkelt. De VRR onderscheidt een tweetal scenario's, te weten: een hitte- (brand) scenario en een toxisch scenario. Voor beide scenario's is per bron een visualisatie gemaakt van de meest geloofwaardige omstandigheden en de zogenaamde worst-case omstandigheden (het ergst denkbare scenario). De volledige scenario-analyse is weergegeven in bijlage 3. De grafische weergaven kunnen worden gebruikt voor bestemmingsplannen en bouwplannen. De VRR heeft een advies gekoppeld aan de verschillende zones (de rode, oranje, gele en groene zones - zie figuur 2.2). Dit advies kan zijn:

- Ontwikkeling ongewenst / Niet wenselijk;
- Object moet aan harde kwaliteitseisen voldoen;
- Object moet aan gewenste eisen voldoen vanuit zelfredzaamheid en hulpverlening;
- Object ligt in aandachtsgebied.

Nieuwe ruimtelijke ontwikkelingen kunnen worden getoetst aan deze adviezen.

2.3 Aanbod hulpverlening

Naast de analyses van DCMR en VRR zijn nog een aantal punten van belang voor een volledige beoordeling van de Ridderkerkse situatie. Deze inventarisatie is door gemeente Ridderkerk zelf uitgevoerd. Het gaat om de aspecten: inzet hulpdiensten, bluswatervoorziening en bijzonder kwetsbare objecten/zelfredzaamheid. De resultaten worden in deze paragraaf toegelicht.

2.3.1 Inzet hulpdiensten

In het algemeen kan gesteld worden dat de hulpdiensten binnen de gestelde tijd op de plaats van het incident kunnen zijn.

De brandweer kan overal binnen de gemeente binnen de wettelijk gestelde termijnen aanwezig zijn. De hoofdroute levert geen knelpunten op. Enkele straten van het onderliggend wegennet met een hoge parkeerdruk vormen nog een knelpunt. Geparkeerde auto's versmallen de straten, waardoor de brandweerwagen er niet door kan. Voor deze locaties zijn en worden maatregelen getroffen.

Voor de stationering van de ambulances is, in regionaal verband, gekozen voor negen standplaatsen verspreid over de regio Rijnmond. Een ambulance kan binnen de gestelde termijn op locatie zijn in Ridderkerk. Mocht de ambulance onderweg zijn naar een ander incident, kan Ridderkerk ook een beroep doen op ambulances uit de regio Zuid-Holland Zuid. De overschrijdingspercentages van de aanrijtijden blijven hoog. Dit heeft niet te maken met de keuze van de standplaatsen, maar met een aantal moeilijk te beïnvloeden factoren (als landelijk geregelde telefonische doorverbindingen, files, ed).

De politie kan overal binnen de gemeente binnen de wettelijk gestelde termijnen aanwezig zijn.

De VRR heeft samen met de gemeenten en hulpdiensten uit de regio een regionaal calamiteitenplan⁵ opgesteld. Het crisisplan beschrijft de aanpak van alle mogelijke crisissituaties in de regio. Ook voor de aanpak van een incident met gevaarlijke stoffen staan in dit plan de bevoegdheden, taken, verantwoordelijkheden en afspraken.

2.3.2 Bluswatervoorziening

Bluswater is onmisbaar voor de brandweer. Voor Ridderkerk is onderzocht of de voorzieningen voor bluswater toereikend zijn. Uit dit onderzoek blijkt dat er voldoende voorzieningen beschikbaar zijn. Dit geldt zowel voor voorzieningen in het openbaar gebied als voor particuliere terreinen. Ook rond de (grote) infrastructuur zijn voldoende bluswatervoorzieningen beschikbaar (zowel primaire, secundaire, als tertiaire bluswatervoorzieningen). De reparatie en het onderhoud bij defecte brandkranen of storingen en andere ad hoc zaken is goed geregeld.

Twee punten trekken de aandacht.

- Kleinschalige bouwprojecten worden getoetst in de brandpreventie commissie. In het verleden gebeurde dit niet altijd en er zijn locaties bekend waarbij het bluswater niet op 40 meter van de ingang aanwezig is (sportvelden ed). De brandweer zet zich in om dit bij de regelmatig terugkerende controles van de bluswatervoorzieningen, te corrigeren.

⁵ Regionaal Crisisplan Rotterdam-Rijnmond 2010-2013, <http://www.vr-rr.nl/eCache/NEW/10/211.pdf>.

- Bij bedrijfspanden worden steeds vaker eigen putten geboord om te voorzien in bluswater. Deze putten worden aangelegd omdat drinkwaterleidingbedrijf Oasen de benodigde capaciteit niet kan verstrekken.
Wanneer geen gebruiksvergunning/melding is afgegeven bestaat de kans dat het onderhoud van de putten achterblijft, waardoor de afname van voldoende bluswater niet meer gegarandeerd is. Wanneer wel een gebruiksvergunning/melding is afgegeven controleert de brandweer.

2.3.3 Zeer kwetsbare objecten en zelfredzaamheid

Bij externe veiligheid worden objecten ingedeeld in kwetsbare en beperkt kwetsbare objecten. Kwetsbare objecten zijn bijvoorbeeld woningen, scholen en kinderopvang. Een voorbeeld van beperkt kwetsbare objecten zijn kantoren en hotels (< 1.500 m²), sporthallen en zwembaden. Dit onderscheid is gemaakt omdat voor kwetsbare objecten andere afstandseisen gelden dan voor beperkt kwetsbare objecten.

Het staat de gemeente vrij om zeer kwetsbare groepen extra bescherming te bieden. Hiertoe heeft gemeente Ridderkerk, op voorspraak van de VRR, uit de groep kwetsbare objecten, zeer kwetsbare objecten bepaald. Het betreft objecten waarin personen verblijven die geen of een beperkte fysieke mobiliteit hebben en dus niet of verminderd zelfredzaam zijn. Onder zelfredzaamheid wordt in relatie tot hulpverlening het vermogen verstaan om een ruimte, gebouw of gebied zelfstandig te kunnen verlaten binnen een bepaald tijdsbestek. Denk hierbij aan onder andere kinderdagverblijven, basisscholen, verzorgings- of verpleegtehuizen.

Er is geïnventariseerd waar zeer kwetsbare groepen zich bevinden binnen de zones voor externe veiligheid (zie bijlage 4). De inventarisatie wijst uit dat zich geen kwetsbare groepen bevinden binnen deze zones.

2.4 Conclusie

Een groot deel van de gemeente ligt in het invloedsgebied van één of meer risicobronnen. Ondanks dit gegeven vindt nergens in de gemeente een overschrijding van de wettelijke grenswaarde van het plaatsgebonden risico plaats.

Uitzondering hierop zijn een aantal woningen binnen de risicocontour van de Omleidingsroute Noordtunnel. Naar verwachting is het onderzoek naar deze knelpunten in 2013 afgerond en zijn maatregelen genomen waardoor deze risicocontour kleiner wordt en de meeste woningen buiten de contouren vallen. Enkele knelpunten (woningen) kunnen niet op deze manier worden opgelost en zullen door het Rijk gesaneerd moeten worden.

De risicocontouren en het groepsrisico van het bedrijf Pakor BV (Touwslagerstraat, Donkersloot) zijn nog niet bekend. In 2012 zal het onderzoek naar deze contouren worden afgerond. De verwachting is dat dit geen knelpunten zal opleveren.

Inzichtelijk is gemaakt welke effecten kunnen optreden wanneer een incident plaatsvindt rond een risicobron en tot op welke afstand dit gevolgen heeft. Hierbij zijn verschillende scenario's beschouwd. De VRR heeft een advies gekoppeld aan de verschillende zones:

- Ontwikkeling ongewenst / Niet wenselijk;
- Object moet aan harde kwaliteitseisen voldoen;
- Object moet aan gewenste eisen voldoen vanuit zelfredzaamheid en hulpverlening;
- Object ligt in aandachtsgebied.

Nieuwe ruimtelijke ontwikkelingen kunnen worden getoetst aan dit advies.

De inzet van hulpdiensten voldoet aan de wettelijke verplichtingen. Belangrijkste aandachtspunten zijn de bereikbaarheid van straten met een hoge parkeerdruk, de bereikbaarheid van de landelijke alarmlijn, de lokale files, de bluswatervoorzieningen rond objecten met oude gebruiksvergunningen en geboorde putten rond bedrijven zonder gebruiksvergunning.

Figuur 2.3: Vervoer van gevaarlijke stoffen over Nieuwe Maas en Noord

3. Ambities

Deze Visie legt de gemeentelijke ambities vast voor externe veiligheid. Die ambities zijn niet los te zien van andere ambities voor de ontwikkeling van Ridderkerk zoals de ambities om woningen te bouwen en bedrijvigheid te laten ontwikkelen. Bij het formuleren van de visie is een afweging gemaakt van de verschillende belangen waarbij is gezocht naar oplossingen die zoveel mogelijk recht doen aan alle belangen.

3.1 Uitgangspunten Structuurvisie Ridderkerk

Met de Structuurvisie Ridderkerk heeft de gemeente een uitgebreid traject doorlopen om lijnen uit te zetten naar de toekomst. Daarvoor is een breed draagvlak gecreëerd. De bakens zijn verzet van uitbreidingen aan de rand van de dorpen, naar een kwalitatieve versterking van de wijken. Ridderkerk kiest voor kwaliteit, kiest voor een aantrekkelijke, duurzame, leefbare en veilige leefomgeving. Groei is niet langer een doel. Liever iets minder mensen die prettig leven, dan groeien zonder kwaliteit. De gemeente gaat een aantal belangrijke opgaven aanpakken.

1. Zorgen dat jong en oud in Ridderkerk kunnen blijven wonen en woningen bouwen voor alle doelgroepen.
 2. Verouderde woningen renoveren of slopen.
 3. Zorgen dat er voldoende werkgelegenheid aanwezig blijft.
 4. Zorgen dat er voldoende personeel is, de zorg- en welzijnsector hebben de komende jaren veel behoefte aan extra personeel.
 5. Goede fiets- en openbaar vervoervoorzieningen aanleggen.
 6. De sociale samenhang in de buurten en wijken versterken.
 7. Zorgen dat er voldoende voorzieningen blijven (sport, onderwijs, zorg en detailhandel).
 8. Geluidsoverlast en andere leefklimaatbeperkende factoren verminderen.
- Veel van de opgaven staan aan de basis van de Visie.

3.2 Ambities externe veiligheid samengevat

Gemeente Ridderkerk hanteert de volgende ambities:

1. Ridderkerk is en blijft zo veilig mogelijk voor risico's van gevaarlijke stoffen.
Deze ambitie wordt als volgt bereikt:
 - 1A. Waar mogelijk het advies van de VRR opvolgen bij ruimtelijke ontwikkelingen.
 - 1B. Als dit niet mogelijk is dan wordt de MAL Groepsrisico toegepast (zie kader, pag. 18)
 2. Nieuwe risicobronnen worden in principe geweerd uit de gemeente, uitgezonderd op bedrijventerreinen mits aan concrete voorwaarden wordt voldaan.
 3. Streven naar uitplaatsing van de risicobronnen uit de woonomgeving (tankstations).
 4. De gemeente brengt de beheersbaarheid op orde (inzet hulpdiensten, bereikbaarheid ed).
 5. Aanpassen route gevaarlijke stoffen als ruimtelijke ontwikkelingen daar aanleiding toe geven.
 6. Voor risicocommunicatie wordt aangesloten bij de landelijke overheids campagnes.
- In de navolgende paragrafen worden de ambities en uitgangspunten toegelicht.

3.3 Ridderkerk is en blijft zo veilig mogelijk voor risico's van gevaarlijke stoffen

Voor het plaatsgebonden risico is een wettelijke grenswaarde vastgesteld. Uit de risico-inventarisatie van de DCMR (bijlage 2) blijkt dat de grenswaarde voor het plaatsgebonden risico nergens in de gemeente wordt overschreden. De gemeente zal er op toezien dat dit ook in de toekomst zo blijft.

Naast het plaatsgebonden risico is in wet- en regelgeving het groepsrisico als veiligheidsnorm opgenomen. Voor het groepsrisico is geen wettelijke norm vastgelegd, maar is een oriëntatiewaarde vastgesteld. Gemeente Ridderkerk kiest ervoor om niet alleen te sturen op de hoogte van het groepsrisico (dit in afwijking van het provinciaal beleid). Belangrijker dan de hoogte van het groepsrisico is dat er sprake is van een situatie met een optimale zelfredzaamheid van de betrokkenen en een optimale situatie voor de rampenbeheersing. De gemeente vindt daarom het advies van de VRR van groter belang dan sec de hoogte van het groepsrisico. De gemeente verwacht dat wanneer in een zeer vroegtijdig stadium van het planproces bekend is wat de strekking is van het advies van de VRR met relatief lage kosten een optimale situatie bereikt kan worden qua zelfredzaamheid en rampenbeheersing.

De MAL Groepsrisico⁶

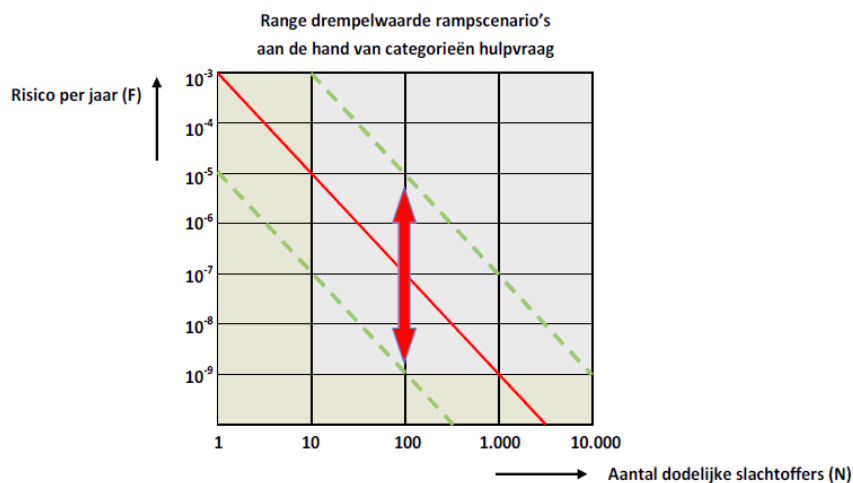
De MAL Groepsrisico is het digitale beleidsinstrument waarmee een bewuste bestuurlijke verantwoording van het groepsrisico kan worden gemaakt. Het instrument ondersteunt bij de voorbereiding voor de besluitvorming over de vestiging of uitbreiding van risicovolle bedrijven, ruimtelijke ontwikkelingen en het vervoer van gevaarlijke stoffen.

De Mal Groepsrisico is sinds juni 2010 operationeel. Bij de bestuurlijke afweging van het groepsrisico gaat het om het evenwicht tussen de omgevingsfactoren economie, maatschappij en hulpvraag. Om die reden is een genuanceerde kijk op het groepsrisico nodig. De Mal Groepsrisico maakt het mogelijk om het groepsrisico af te wegen tegen de maatschappelijke kosten en baten van een risicovolle activiteit.

Figuur 3.1: MAL groepsrisico

Hoe werkt de MAL Groepsrisico?

In de eerste stap van de MAL wordt gekeken naar de balans tussen hulpvraag en hulpaanbod. Door het beantwoorden van een aantal vragen wordt de omgevingsfactor 'hulpvraag' duidelijk. Deze omgevingsfactor kan worden omgezet in een drempelwaarde. De drempelwaarde kan vervolgens worden weergegeven in de fN-curve waarin ook het berekende groepsrisico van een risicovolle situatie wordt weergegeven (zie grafiek 3.1).

Grafiek 3.1: fN-curve met drempelwaarde

Hierbij geldt dat als de mogelijkheden voor de hulpdiensten toenemen om zich op een rampscenario te kunnen voorbereiden en daar op in te grijpen, de drempelwaarde dan hoger in de fN-curve komt te liggen en een hoger groepsrisico kan worden geaccepteerd.

- ▶ Een groepsrisico onder de drempelwaarde betekent dat voor een risicovolle situatie aan de vereiste hulpvraag kan worden voldaan. De omgevingsfactoren economie, maatschappij en hulpvraag zijn dan in evenwicht. In dat geval hoeft geen maatschappelijke kosten-batenanalyse (MKBA) te worden uitgevoerd.
- ▶ Als het groepsrisico de drempelwaarde overschrijdt kan niet aan de vereiste hulpvraag worden voldaan en is het uitvoeren van een MKBA wel noodzakelijk om na te gaan of en met welke maatregelen het berekende groepsrisico bestuurlijk kan worden verantwoord. De MAL bevat een uitgebreide maatregelencatalogus.

Figuur 3.2. Hoe werkt de MAL Groepsrisico?

⁶ <http://www.malgroepsrisico.nl/>

Het zonemodel van de VRR (zie bijlage 3) is daarbij een goed hulpmiddel. Door het zonemodel heeft een projectontwikkelaar kennis van het advies van de VRR, zodat dit advies in een voortijdig stadium geïntegreerd kan worden. Het is de verantwoordelijkheid van de projectontwikkelaar om de concrete maatregelen uit te werken en dit in de plantoelichting te beschrijven. Bij het uitwerken van de maatregelen dient zoveel mogelijk aangesloten te worden bij regionale ontwikkelingen (als de pilot Veilig ventileren, Bediening op afstand BOA-V).

In deze drukbevolkte regio is het niet altijd mogelijk om rekening te houden met het zonemodel van de VRR. Ontwikkelingen kunnen bijvoorbeeld niet altijd buiten de 100 % letaliteitszone van de risicobron worden geprojecteerd. Het is dan van belang om de situatie integraal te bezien en de omgevingsfactoren 'Economie', 'Maatschappij' en 'Hulpvraag' hierbij te betrekken. In deze drukbevolkte regio is het niet altijd mogelijk om nieuwe ontwikkelingen buiten de invloedsgebieden van risicobronnen te projecteren. Goede afspraken over het nemen van maatregelen of het uitvoeren van een integrale maatschappelijke kosten-batenanalyse kunnen dan uitkomst bieden. Ridderkerk gaat hiervoor de MAL Groepsrisico gebruiken bij het realiseren van ontwikkelingen in eigen beheer. Ook aan externe partijen wordt gevraagd om deze MAL toe te passen. (Voor een uitleg van de MAL Groepsrisico, zie figuur 3.1 en 3.2.) Uiteraard is ook bij deze manier van verantwoorden de samenwerking met de partners, en dan met name met de VRR, van groot belang.

Voorbeeld

Een ontwikkeling kan niet doorgaan omdat het groepsrisico de oriëntatiewaarde overschrijdt. Anders gezegd, mocht zich een incident voordoen dan vallen er teveel slachtoffers. Maar vanuit economisch of ruimtelijk oogpunt is de locatie ideaal. Met de MAL Groepsrisico kunnen ook deze aspecten meegewogen worden. Uitkomst kan zijn dat het aanbrengen van een sprinklerinstallatie of de bouw van een brandweerkazerne in de buurt de ontwikkeling wel mogelijk maakt, omdat het hulpaanbod of de zelfredzaamheid toeneemt.

3.4 Nieuwe risicobronnen worden in principe geweerd uit de gemeente, uitgezonderd op bedrijventerreinen mits aan concrete voorwaarden wordt voldaan.

Het streven is om geen nieuwe risicobronnen toe te laten binnen de gemeentegrenzen. Dit is en wordt verder uitgewerkt in bestemmingsplannen. Het bestemmingsplan is het instrument waarbij een integrale afweging kan worden gemaakt. Deze ambitie is met name van belang in of dichtbij woongebieden. Op de bedrijventerreinen worden nieuwe risicobronnen geweerd, mits:

- de 100% letaliteitscontour (meest geloofwaardige scenario) niet over kwetsbare bestemmingen valt;
- het groepsrisico niet relevant is;
- de contour van de grens en richtwaarde van het plaatsgebonden risico niet buiten de eigen inrichtingsgrens valt;
- het een lokaal bedrijf betreft dat economische binding heeft met de gemeente en/of de regio en niet thuishoort tussen de geclusterde, grootschalige bedrijven op bijvoorbeeld Europoort.

Ook voor bestaande situaties, zoals bij een conserverend bestemmingsplan, moet worden ingegaan op de gewenste maatregelen op het gebied van zelfredzaamheid en rampenbestrijding. Het proces om een conserverend bestemmingsplan vast te stellen is niet het middel om initiatief te nemen om maatregelen op het gebied van zelfredzaamheid en rampenbestrijding te implementeren. Dit hoort zonnig plaats te vinden in het proces om de rampvoorbereiding te verbeteren bijvoorbeeld als uitwerking van het toekomstige Regionaal Risicoprofiel Rotterdam-Rijnmond. Uiteraard kan het proces om een conserverend bestemmingsplan vast te stellen wel gebruikt worden om voorgenomen maatregelen te implementeren.

3.5 Streven naar uitplaatsing van de risicobronnen uit de woonomgeving

Omdat nergens in de gemeente de grenswaarde voor het plaatsgebonden risico worden overschreden kent de gemeente geen saneringsgevallen. Maar wanneer de mogelijkheid zich voordoet om de risico's te verlagen, moet de gemeente dit moment aangrijpen. Een voorbeeld is een gewenste verhuizing van een bestaande risicobron (inrichting, LPG tankstation) vanuit of dichtbij woonkernen naar bedrijventerreinen aan de buitenzijde van de gemeente.

3.6 De gemeente brengt de beheersbaarheid op orde

Hoofdstuk 2 heeft aangetoond dat er nog enkele aandachtspunten zijn met betrekking tot de beheersbaarheid. Het aanbod van de hulpverlening kan op verschillende punten verbeterd worden. Belangrijkste aandachtspunten zijn de bereikbaarheid van straten met een hoge parkeerdruk, de bereikbaarheid van de landelijke alarmlijn, de lokale files, de bluswatervoorzieningen rond objecten met oude gebruiksvergunningen en geboorde putten rond bedrijven zonder gebruiksvergunning. Samen met de brandweer gaat de gemeente deze punten aanpakken en zorgen voor een basisniveau beheersbaarheid.

De VRR brengt op termijn ook twee nieuwe plannen uit die deze ambitie kunnen ondersteunen: een regionaal risicoprofiel met hieraan gekoppeld een materieelspreidingsplan.

3.7 Aanpassen route gevaarlijke stoffen als ruimtelijke ontwikkelingen daar aanleiding toe geven

De Structuurvisie Ridderkerk beschrijft een mogelijke afwaardering van de Rotterdamseweg. Dit project kan invloed hebben op de routing gevaarlijke stoffen. De afwaardering van de Rotterdamseweg kan gevolgen hebben voor de routing gevaarlijke stoffen. De Rotterdamseweg is nu onderdeel van de routing. De gevolgen hiervan worden onderzocht voor de realisatie van het project.

3.8 Voor risicocommunicatie wordt aangesloten bij de landelijke overheids campagnes

Risicocommunicatie moet onze inwoners een handelingsperspectief bieden bij een ramp of incident. Met als gevolg dat in geval van een incident mensen minder snel in paniek zullen raken en de kans op adequaat handelen groter is. De landelijke overheids campagnes sluiten hier goed bij aan. Voor risicocommunicatie wordt dan ook aangesloten bij de landelijke overheids campagnes. Risicocommunicatie wordt wel op een steeds meer innovatieve manier vormgegeven. Voorbeelden zijn het verzenden van SMS- of Twitterberichten. Indien mogelijk sluit de gemeente Ridderkerk zich aan bij proeven op dit gebied.

Het kan zijn dat als gevolg van afspraken met ontwikkelaars, op basis van de MAL of van advies van de VRR, op een specifieke manier gecommuniceerd gaat worden. Wanneer de VRR bijvoorbeeld adviseert dat de bewoners gewezen moeten worden op de vluchtingangen, moet aan het begin van het proces duidelijk zijn wie hiervoor verantwoordelijk is. In deze specifieke gevallen is het uitgangspunt dat de initiatiefnemer van de ontwikkeling verantwoordelijk is voor de risicocommunicatie.

Naar aanleiding van deze Visie zal een folder worden ontwikkeld. De folder wordt een 'populaire' versie van de Visie en beschrijft de materie en de ambities op een voor iedereen begrijpelijke manier. De folder kan worden gebruikt voor het bestuur, voor inwoners van Ridderkerk, maar ook voor ontwikkelaars.

Figuur 3.3: Vervoer van gevaarlijke stoffen over spoor: Kijfhoek

4. Instrumenten

De gemeente Ridderkerk heeft de volgende instrumenten tot haar beschikking om het externe veiligheidsbeleid uit te voeren: Ruimtelijke beleid, Vergunningverlening, toezicht en handhaving, Risicocommunicatie, Crisisbeheersing, Routering en Borging in de organisatie. Evaluatie en herziening van de Visie zorgen voor een actueel beleid.

4.1 Ruimtelijke ordening

Ruimtelijke ordening is een belangrijk instrument voor externe veiligheid. Ruimtelijke ordening bepaalt hoe risicobronnen en risico-ontvangers ruimtelijk ten opzichte van elkaar gelegen zijn, of beperkt zelfredzame personen zich in de buurt van een risicobron bevinden, of er goede ontvluchtingsmogelijkheden zijn en of de hulpdiensten een risicobron goed kunnen bereiken. Door ruimtelijk goed te plannen kunnen de risico's voor een belangrijk deel worden beperkt. Verreweg de meeste besluiten waarin externe veiligheid een rol speelt komen voort uit besluiten in het kader van de Wet op de Ruimtelijke Ordening (nWro).

De 'koude fase' (de voorbereidingsfase) is bij uitstek het moment om de VRR voor advisering bij een ontwikkeling te betrekken om de risico's zo goed mogelijk te kunnen beheersen.

4.2 Vergunningverlening, toezicht en handhaving

De instrumenten vergunningverlening, toezicht en handhaving dragen bij aan de regulering van de risico's aan de bron. De DCMR toetst vergunningaanvragen en beoordeelt deze op externe veiligheidsaspecten. Ook wordt getoetst of de aanvraag overeenstemt met de ambities en uitgangspunten uit deze Visie. De DCMR houdt toezicht en handhaaft indien nodig conform de afspraken die jaarlijks worden vastgelegd tussen gemeente en DCMR. Het aantal keer dat een bedrijf per jaar wordt gecontroleerd is afhankelijk van het kengetal. Dit kengetal wordt toegekend op basis van het type bedrijf (verschil in belasting van de omgeving). Ook worden controles op projectbasis uitgevoerd. Naast de gangbare controles worden ook controles op projectbasis uitgevoerd (Milieudoel Externe Veiligheid uit het Werkplan). Deze worden specifiek ingezet om de veiligheidssituatie rond bestaande bedrijven te verbeteren.

4.3 Risicocommunicatie

Bij risicocommunicatie gaat het om het communiceren over risico's waaraan burgers blootstaan. Daarbij is het van belang dat handelingsperspectief wordt geboden, waardoor de zelfredzaamheid wordt vergroot. Risicocommunicatie kan specifiek op de verschillende doelgroepen gericht worden, als politiek, inwoners, ontwikkelaars, bedrijven, gebouwbeheerders en Verenigingen Van Eigenaren (VVE's). Aangegeven is dat hiervoor aangesloten wordt bij de landelijke campagnes. Ook de risicokaart van de provincie Zuid-Holland wordt hiervoor ingezet⁷.

4.4 Crisisbeheersing

Om goed voorbereid te zijn op een mogelijke crisis, heeft de VRR het Regionaal Crisisplan Rotterdam-Rijnmond⁴ opgesteld. Hierin staat beschreven hoe door regionale samenwerking uitvoering wordt gegeven aan crisisbeheersing op maat. Belangrijk is 'wie doet wat' en 'wie stuurt aan' binnen het netwerk van crisisbeheersing. Hierdoor zijn de verantwoordelijkheden helder. Daarnaast wordt op deze wijze geborgd dat alle gemeenten binnen de VRR-regio op eenzelfde manier met crisisbeheersing omgaan. De gemeente Ridderkerk heeft de crisisbeheersingsorganisatie op orde, conform het regionale crisisplan.

4.5 Routering

Gemeente Ridderkerk heeft een route voor het vervoer van gevaarlijke stoffen vastgesteld². Wanneer transporteurs van gevaarlijke stoffen deze route volgen, wordt zoveel mogelijk de bebouwde kom vermeden. De routering houdt ook in dat vervoerders een ontheffing aan moeten

⁷ <http://risicokaart.nl/>

vragen wanneer ze af willen wijken van de route. Bij het afgeven van de ontheffing streeft de gemeente naar de meest veilige route en het zoveel mogelijk mijden van de woongebieden. Ook kan hierbij nog gestuurd worden op bijvoorbeeld de aanlevertijden (alleen langs scholen rijden voor 07.00 uur en na 17.00 uur).

4.6 Borging in de gemeentelijke organisatie

Om te zorgen dat de ambities en uitgangspunten ook in de praktijk uitgevoerd worden, is het van belang het onderwerp externe veiligheid op een goede manier te borgen in de organisatie. Ridderkerk kiest voor het publiceren van een 'signaleringskaart'. Op deze kaart staan de gegevens die naar voren zijn gekomen uit de risico-inventarisatie en de scenario-analyse van bijlage 2 en 3. Deze kaart zal als extra kaartlaag worden toegevoegd aan de GIS-applicatie Geoweb en zal als uitgangspunt dienen voor de ambtelijke organisatie (ruimtelijke ordening, vergunningverlening, projectleiders). Alle betreffende ambtenaren zullen in kennis worden gesteld van de kaarten. Wanneer een ruimtelijke ontwikkeling valt binnen de zones van een risicobron moet een analyse van de externe veiligheid worden gedaan. Op de kaart kan op perceelsniveau worden bekeken of een plangebied overlap heeft met een risicocontour. Een bijgevoegde notitie geeft inzicht in de (on)mogelijkheden op het gebied van externe veiligheid en in advies van de VRR voor rampbestrijding en zelfredzaamheid.

De kaart kan als communicatiemiddel dienen richting burgers en projectontwikkelaars.

Daarnaast is het van belang om bij knelpunten rond externe veiligheid de gemeenteraad actief te informeren wanneer wordt afgeweken van het advies van de VRR.

4.7 Evaluatie en herziening

De informatie die ten grondslag ligt aan deze Visie is in de tijd aan verandering onderhevig. Nieuwe ontwikkelingen (als nieuwe bedrijven, wisselende gevaarlijke stoffen, nieuwe innovaties etc.) zorgen ervoor dat deze basisinformatie verouderd. Het herzien van de risico-inventarisatie en de scenario-analyse kunnen aanleiding zijn voor nieuwe of andere knelpunten of uitgangspunten, waarop ander beleid geformuleerd moet worden. Deze Visie en bijbehorende stukken zullen daarom vijfjaarlijks geëvalueerd en indien nodig herzien worden.

Bijlagen

Bijlage 1: Afkortingen- en begrippenlijst

Afkortingen

AGW	Achtergrondwaarde
Bevb	Besluit Externe Veiligheid Buisleidingen
Bevi	Besluit Externe Veiligheid Inrichtingen
BLEVE	Boiling Liquid Expanding Vapour Explosion
BOA-V	Bediening op afstand - Veilig Ventileren
BP NMD	Beleidsplatform Natuur, Milieu & Duurzaamheid
Btev	Besluit Transport Externe Veiligheid
CO ₂	Koolstofdioxide
DCMR	DCMR Milieudienst Rijnmond
Dep.	Dependance
EV	Externe Veiligheid
GIS	Geografisch Informatiesysteem
GR	GroepsRisico
LBW	Levensbedreigende Waarde
LC01	1 % Letale concentratie
LPG	Liquefied Petroleum Gas (autogas - brandstof)
MER	Milieu Effect Rapportage
MGS	Meest Geloofwaardige Scenario
Min. I&M	Ministerie van Infrastructuur & Milieu
MKBA	Maatschappelijke Kosten en Baten Analyse
PR	Plaatsgebonden Risico
QRA	Quantitative Risk Analysis (Kwantitatieve RisicoAnalyse)
RNVGS	Circulaire Risiconormering Vervoer Gevaarlijke Stoffen
RO	Ruimtelijke Ordening
RRGS	Risico Register Gevaarlijke Stoffen
SMS	Short Message Service
VRR	Veiligheidsregio Rotterdam-Rijnmond
VVE	Vereniging van Eigenaren
WCS	Worst Case Scenario
Wm	Wet milieubeheer
WRO (nWro)	(nieuwe) Wet op de Ruimtelijke Ordening

Begrippen

1 % Letaliteitsafstand

Afstand waarbij 1 % van de onbeschermd aanwezige personen komt te overlijden bij het optreden van een scenario.

100 % Letaliteitsafstand

Afstand waarbij 100 % van de onbeschermd aanwezige personen komt te overlijden bij het optreden van een scenario

Bebouwingsafstand

De afstand waarbinnen geen bebouwing mag plaatsvinden. De bebouwingsafstand is vergelijkbaar met een PR 10-6 contour.

Effectgebied

Gebied waarbinnen slachtoffers vallen en die aangegeven wordt als respectievelijk de 100%,50%,10% en 1% letaliteitcontour en het AGW/LBW gebied.

Grenswaarde

“Harde norm” voor het niveau van het plaatsgebonden. Grenswaarden zijn genoemd in par. 4 van het Bevi.

GroepsRisico (GR)

Cumulatieve kansen per jaar dat ten minste 10, 100 of 1000 personen overlijden als rechtstreeks gevolg van hun aanwezigheid in het invloedsgebied van een inrichting en een ongewoon voorval binnen die inrichting waarbij een gevaarlijke stof, gevaarlijke afvalstof of bestrijdingsmiddel betrokken is (bron; Bevi art 1, lid 1 onder k).

Invloedsgebied

Gebied waarin personen worden meegeteld voor de berekening van het GroepsRisico; voor het invloedsgebied wordt genomen: 1 % letaliteit bij weertype D5.

Oriënterende waarde

Waarde van het GroepsRisico voorgesteld door een lijn door de volgende punten:

Voor inrichtingen:

GR: 10^{-5} aantal slachtoffers 10

GR: 10^{-7} aantal slachtoffers 100

GR: 10^{-9} aantal slachtoffers 1000

Voor transport:

GR: 10^{-4} aantal slachtoffers 10

GR: 10^{-6} aantal slachtoffers 100

GR: 10^{-8} aantal slachtoffers 1000

Plaatsgebonden Risico (PR)

Risico op een plaats buiten een inrichting uitgedrukt als de kans per jaar dat een persoon die onafgebroken en onbeschermd op die plaats zou verblijven, overlijdt als rechtstreeks gevolg van een ongewoon voorval binnen die inrichting waarbij een gevaarlijke stof, gevaarlijke afvalstof of bestrijdingsmiddel betrokken is (bron; Bevi art 1, lid 1 onder p).

Richtwaarde

“Zachte norm” voor het niveau van het plaatsgebonden risico; er kan gemotiveerd worden afgeweken van deze waarde. Richtwaarden zijn genoemd in par. 4 van het Bevi.

Scenario

De wijze van vrijkomen van gevaarlijke stoffen.

Toetsingsafstand

De maximale afstand die bij de berekening van het GroepsRisico moet worden meegenomen. De toetsingsafstand is veelal vergelijkbaar met een PR 10^{-8} contour.

**Bijlage 2: Risico-inventarisatie Ridderkerk, opgesteld door de
DCMR Milieudienst Rijnmond**

Bijlage 3: Scenario-analyse Ridderkerk, opgesteld door de Veiligheidsregio Rotterdam-Rijnmond

Bijlage 4: Inventarisatie zeer kwetsbare objecten binnen 100% letaliteitsgrens

Bijlage 5: Zienswijze Beleidsplatform Natuur, Milieu & Duurzaamheid

